

International Science Group

ISG-KONF.COM

**XXI
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"ACTUAL PRIORITIES OF MODERN SCIENCE,
EDUCATION AND PRACTICE"**

**Paris, France
May 31 - 03 June, 2022**

ISBN 979-8-88680-831-5

DOI 10.46299/ISG.2022.1.21

ACTUAL PRIORITIES OF MODERN SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE

Proceedings of the XXI International Scientific and Practical Conference

Paris, France
May 31 – 03 June, 2022

97.	Печеряга С.В., Клантюк Я.М. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ЕТІОПАТОГЕНЕЗ ЕНДОМЕТРІОЗУ	464
98.	Рзаєва А.А.К., Ахмаїді М., Тихонова Л.В. COMPLIANCE IN PSYCHIATRY AND APPROACHES TO ITS IMPROVEMENT	468
99.	Сергета І.В., Дреженкова І.Л., Макарова О.І. РЕЖИМ ДОБОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ І ПОЗАНАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ	471
100.	Удод О.А., Мороз І.О., Єфімова О.О. ДОСЛІДЖЕННЯ ВІТАЛЬНОСТІ ПУЛЬПИ ВІДНОВЛЕНИХ ФОТОКОМПОЗИТАМИ ЗУБІВ	474
101.	Федченко Ю.О., Шихова Є.Є. ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	477
102.	Філюк А. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДОРОВ'Я СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ АМБУЛАТОРІЇ У ТРІАДІ ФАКТОРІВ РИЗИКУ	479
PEDAGOGICAL SCIENCES		
103.	Bulat V. IMPORTANȚA MONITORIZĂRII ȘI EVALUARĂRII ÎN MANAGEMENTUL CICLULUI DE PROIECT	481
104.	Dorofeeva E., Yarembash X., Volynets L., Volynets V. REMOTE TECHNOLOGIES IN TEACHING PHYSICAL REHABILITATION AND SPORTS MEDICINE TO FOREIGN ENGLISH STUDENTS OF MEDICAL UNIVERSITY	486
105.	Hamaratlı E., Aliyeva-Çınar M. ULUSLARARASI ÖĞRENCİLİK BAĞLAMINDA KÜLTÜREL ETKİLEŞİM (BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) [CULTURAL INTERACTION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL STUDENTSHIP (BURSA ULUDAG UNIVERSITY CASE)]	491

2. Белоконев И.М. Механика машин. Расчеты с применением ЭВМ. – К.: Вища школа, 2018. – 231 с.
3. Нам А. Л. ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ОБУЧЕНИЯ С ПРИМЕНЕНИЕМ МОДЕЛИРУЮЩИХ КОМПЬЮТЕРНЫХ ПРОГРАММ БУДУЩЕГО ИНЖЕНЕРА //UDK 37.02 Ahmadiev NM Basic doctoral student of Fergana State University SPIRITUAL AND MORAL UPBRINGING OF YOUNG PEOPLE IS A FACTOR OF GREAT PROSPECTS. – 2020. – С. 92.
4. Нам А. Л. ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ ВУЗА //Мировая наука. – 2019. – №. 5. – С. 519-522.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСНОВНИХ ТЕОРІЙ ЛІДЕРСТВА

Андрейко Світлана Станіславівна,
методист, фаховий медико-фармацевтичний коледж
Полтавського державного медичного університету

Прокопенко Вікторія Вікторівна,
к.філос.н., викладач,
фаховий медико-фармацевтичний коледж
Полтавського державного медичного університету

Реалії, в яких опинилася наша країна сьогодні, актуалізують одну із провідних проблем педагогічної науки та практики – формування у здобувачів освіти лідерської компетентності. Незважаючи на тривале вивчення проблем лідерства та формування лідерської компетентності особистості різні дослідники продовжують по-різному інтерпретувати цей складний психолого-педагогічний феномен. Обговорення процесу формування лідерської компетентності у закладах фахової передвищої освіти відбулося на методичному семінарі, що проходив на базі фахового медико-фармацевтичного коледжу ПДМУ. Він передбачав розгляд питань пов'язаних із розкриттям основних теорій лідерства, компонентів та підходів до тлумачення поняття «лідерська компетентність», а також механізмів ефективного управління командою. Методичний семінар став майданчиком для обміну досвідом між учасниками, дозволивши ознайомитися із процесом формування лідерської компетентності у здобувачів освіти під час вивчення дисциплін циклів як загальної, так і спеціальної підготовки. Крім того, обмін досвідом став основою для створення спільної стратегії у напрямку формування лідерської компетентності у коледжі.

Практичний компонент семінару був реалізований через використання елементів тренінгових технологій. Організатори ставили перед собою два завдання. По-перше, ознайомити учасників семінару із варіативним спектром тренінгових вправ, що націлені на формування лідерської компетентності, а по-друге, дати можливість відчувати як працюють і наскільки ефективні такі вправи з метою їх подальшого проєктування на здобувачів освіти в умовах освітнього процесу.

Особливий інтерес учасників семінару викликало питання, що стосувалося процесу формування лідерської парадигми в контексті історичної ретроспективи. Тому зупинимося на цьому детальніше.

Варто зазначити, що вивчаючи той чи інший аспект категорії лідерства, науковці досить часто не зважають на підходи своїх попередників, а тому висвітлення основних положень найвідоміших теорій походження лідерства як ключової компетентності ХХІ століття видається актуальною проблемою сучасної педагогічної науки.

Метою дослідження є аналіз ключових психолого-педагогічних аспектів окремих теорій формування лідерської компетентності особистості в історичній ретроспективі.

Найбільшою проблемою, з якою зіткнулися дослідники, намагаючись проаналізувати процес формування лідерських якостей особистості в процесі її взаємодії із суспільством, стало чітке окреслення меж впливу лідера на його оточення. Теорія психоаналізу З.Фрейда, Л.Франка, Е.Еріксона, Г.Левінсона у питаннях лідерства головний акцент робила на впливі ранньої соціалізації на особистість лідера. Саме відносини в родині, на думку авторів теорії, суттєво впливають на формування таких особистісних якостей як інтелект, потреба в популярності, мотивацію на досягнення результатів. Дуже часто, з метою компенсації низької самооцінки людина і прагне до влади як засобу такої компенсації [1, с.256].

Західні вчені першої половини ХХ століття довгий час послуговувалися поглядами на цю проблему дослідників Т.Карлейля та Ф.Гальтона. Перший акцентував увагу на тому, що саме непізнаваність унікальних якостей лідера робила їх предметом роздумів. Ф.Гальтон пояснював феномен особистості лідера спадковими якостями, які передавалися із покоління в покоління. На основі цих поглядів виникла так звана теорія «великої людини» або «героя», яка доводила суб'єктивну природу лідерства. Автори цієї теорії були переконані, що людина-лідер здатна бути першою тому, що вже з моменту свого народження була наділена необхідними рисами, які відрізняли її від інших індивідів.

Незважаючи на численну критику зі сторони представників школи прагматизму ця теорія своїх послідовників підводила до наступної думки: якщо лідер володіє якостями, що відрізняють його від інших, то має існувати і можливість виокремлення та дослідження цих рис [2, с.12-13]

На початку 1920-их років науковці Е.Богардус, К.Берд, Р.Стогділ доповнили цю теорію своєю концепцією лідерських рис. В її основі лежало переконання авторів у тому, що лідер неодмінно володіє набором стихійних та незмінних якостей, які передаються лише генетичним шляхом та відрізняють останнього від соціуму. Вони трактували лідерство як сукупність психічних рис особистості та намагалися проаналізувати кожну з них з метою розробки методики виявлення лідерів у суспільстві. Важливе значення в контексті цього підходу мало відкриття С.Клубека та Б.Басса, які стверджували, що людей, які від природи не схильні до лідерства навряд чи можна зробити такими [2, с.25-26].

Сучасні теорії лідерства намагаються одночасно охопити велику кількість аспектів даної проблеми від власне лідерської поведінки індивіда у соціумі до його особистісно-поведінкового ставлення до кожного послідовника в складній ієрархії взаємовідносин лідерського колективу.

Поведінкові теорії лідерства (Р.Бейлз, Ф.Фідлер, А.Харс, А.Файлі, Р.Хаус, С.Керр та інші) розглядають цей феномен як результат складного й багатоаспектного впливу різноманітних факторів (місця, часу тощо) на особистість лідера під час його реакції на різнопланові ситуації. Послідовники цих теорій, на відміну від прибічників теорій генетичного походження лідерства, стверджували про те, що лідерів можна готувати за спеціально розробленими

тренінгами та програмами так само як і керівний склад будь-якої організації чи установи [2, с.69].

Вагомий внесок у дослідження формування лідерської компетентності особистості зробили Р.Стоглілл, Ф.Фідлер, С.Еванс, сформулювавши теорію «очікування-взаємодії». Дослідники першими заклали підґрунтя для «ймовірнісної моделі ефективного лідерства», що акцентує увагу на інтеграції впливу стилів лідерства (що залежать від особистісних якостей лідера) та ситуативних змінних (відносини між лідером та послідовниками) на структуру сформульованих ним завдань та позицію влади лідера в колективі. Автори вперше висловили революційне припущення про те, що за відповідності лідерської поведінки очікуванням і навпаки зростає ефективність виконання поставленого ним завдання [2, с.87-88].

Такі дослідники як Р.Херсі та К.Бланшар сформулювали теорію «життєвого циклу», за якою стиль лідерського управління та ступінь визначення влади лідера в першу чергу залежать від «зрілості» його послідовників та виконавців вимог. Зі зростанням цієї зрілості лідер поступово послабляє контроль за їх діяльністю. Остаточною метою лідера в цьому контексті виступає досягнення повної самостійності кожного із команди.

Інший напрям цієї теорії (теорія визначальної ролі послідовників) говорить про те, що лідер має уособлювати цілі групи та діяти від їх імені, а тому для розуміння лідерства як явища необхідно мати відомості про мету та очікування від її реалізації його послідовників [2, с.107-108].

Теорії гуманістичного напрямку лідерства (Р.Блейк, Дж Макгрегор) наголошували на тому, що людина за своєю природою – складно мотивована істота, а група в своїй масі завжди керована. Виходячи з цього, завданням лідера є перетворення групи таким чином, аби послідовники мали свободу для здійснення власних планів та задумів, а з іншого боку лідер завжди мав можливість скорегувати мету їх діяльності [2, с.61].

Із сучасних українських дослідників історії лідерства та формування лідерської компетентності в здобувачів освіти, варто виокремити С.Нестулю. Їй належить низка праць, в яких авторка робить ретроспективний аналіз концепцій лідерства від часів, коли воно було зафіксовано в писемних джерелах і до сьогодення.

Таким чином, жодна із відомих на сьогодні теорій формування лідерської компетентності особистості не описує повною мірою таке багатоаспектне явище як лідерство в житті суспільства. Головна проблема, яка на сьогодні постала перед дослідниками феномену лідерства, полягає у всебічному аналізі всіх аспектів взаємовідносин лідера всередині колективу та із соціумом загалом. Вирішення цього питання в кожній конкретній ситуації діяльності лідера, повинно стати предметом аналізу наступних теорій окресленої компетентності.

Список літератури

1. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ ст.) : навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2016. 277 с.